

beregning af statstilskud og bidrag efter § 4 og udbetaling af forskud på disse ydelser.

§ 8. Nærværende lov gælder ikke for Færøerne og Grønland. Ved kgl. anordning kan loven bringes til anvendelse på Færøerne med de af forholdenes forskellighed følgende ændringer.

§ 9. Denne lov træder i kraft 1. august 1959. Statstilskud og bidrag efter §§ 2-5 ydes første gang for finansåret 1959-60 på

grundlag af elevtallet den 1. september 1959.

Bestemmelserne om statstilskud og bidrag til realklasser finder tilsvarende anvendelse på de til skolerne knyttede mellem-skoleklasser og realklassen, indtil de afløses af realklasser efter lov nr. 165 af 7. juni 1958 om gymnasieskoler.

For elever, der ved lovens ikrafttræden er optaget i en statsskole, er hjemstedskommunen pligtig at yde bidrag i henhold til § 4, stk. 1, uanset om den selv har indrettet tilsvarende undervisning.

Bemærkninger til lovforslaget.

Til de kommunale gymnasieskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte ydes som til andre kommunale skoler lærerlønningstilskud efter reglerne i lov nr. 156 af 7. juni 1958 om lønninger m. m. til folkeskolens lærere.

Herudover ydes der med hjemmel på finansloven de kommunale gymnasieskoler et tilskud, der supplerer lærerlønningstilskuddet, således at disse to tilskud tilsammen andrager halvdelen af brutto-udgiften (inkl. forrentning og afskrivning) pr. elev i samtlige offentlige gymnasieskoler i de tre hovedstadskommuner.

Endelig er der indtil 1. april 1958 med hjemmel i loven om den fælleskommunale udligningsfond ydet tilskud fra denne til de elever i de kommunale gymnasier, som var i undervisningspligtig alder.

Denne tilskudsordning har givet anledning til utilfredshed i kommuner med egen gymnasieskole, idet disse kommuner selv må afholde halvdelen af udgiften til gymnasieundervisning, medens kommuner med en statsskole kan sende deres børn gratis til denne. Efter lov nr. 194 af 11. juni 1954 om vederlagsfri undervisning m. v. har denne utilfredshed også bredt sig til de landkommuner, som ikke har en statsskole at sende børnene til, men må sende dem til et kommunalt gymnasium og derfor betale skolepenge (formentlig 500-600 kr. om året pr. elev).

På denne baggrund udtales i betænkningen angående oprettelse af en statsskole i Ålborg (Folketingstidende 1955-56, tillæg B. sp. 593-94): „Der må snarest tilstræbes en ændring i statens tilskud til gymnasieskolerne med det formål, at de kommuner, der har statsskoler, og de kommuner, der har kommunale gymnasier, økonomisk lige-stilles i så henseende.“

Også et af undervisningsministeriet nedsat udvalg vedrørende revision af reglerne om tilskud til kommunale eksamensskoler har i sin i november 1954 afgivne betænkning været inde på ønskeligheden af at indføre en mere ligelig ordning kommunerne imellem, men ministeriet har ikke fundet udvalgets forslag — som også var begrænset ved det udvalget meddelte kommissorium — tilstrækkelig vidtgående og enkelt.

Stående over for en meget betydelig forøgelse af gymnasipladsernes antal anser ministeriet det for påkrævet at nå frem til en mere tilfredsstillende og rationel fordeling af udgifterne ved gymnasieundervisningen mellem staten og kommunerne og mellem disse indbyrdes.

Da der efter ministeriets opfattelse fortsat bør være adgang for kommuner med et passende stort opland til selv at oprette gymnasium som en naturlig slutsten på deres skolevæsen, finder man, at den bedste løsning vil være en forhøjelse af statstilskuddet til de kommunale gymnasieskoler ledsaget af et bidrag til statsskolernes drift fra de kommuner, som sender børn til en statsskole. Dette bidrag bør være af samme størrelse som kommunernes restudgift til egne gymnasieskoler, efter at statstilskuddet er fradraget, og kommuner, som sender børn til en anden kommunes gymnasieskole, må bidrage til dennes drift med samme beløb.

Ved en gennemførelse af den foreslåede udligningsordning sker der en væsentlig lettelse for de kommuner, der må opretholde egen gymnasieskole eller betale for børnenes skolegang i en anden kommunes gymnasieskole i henhold til loven om vederlagsfri undervisning. Til gengæld pålægges det kommuner, hvis børn hidtil har kunnet søge en statsskole gratis, fremtidig at betale en